

**Regionsenter for barn og
unges psykiske helse**

Helseregion Øst og Sør

For, i og sammen med tjenestene
STRATEGI 2017 - 2020

RBUP

Vårt samfunnsoppdrag er å bidra til kvalitetsutvikling i alle tjenester som arbeider for å fremme god psykisk helse hos barn og unge. Med andre ord skal RBUP være en tjeneste for tjenestene.

VÅR AMBISJON

I bestrebelsene på å styrke folkehelsearbeidet, og å sikre god kvalitet i tjenestene, skal RBUP være en verdsett og etterspurt utviklingspartner. Sammen med de andre kompetansesentrene i vår region skal vi opptre som en samlet tjeneste som gir den faglige støtte ledere i kommuner, spesialisthelsetjenesten og statlig barnevern trenger. Vi skal arbeide for, i, og sammen med tjenestene, og med kvalitetsutvikling som umiddelbart mål. Slik tjenestestøtte skal være vår viktigste arbeidsform. I tillegg skal vi, gjennom utdanning og formidling, øke kunnskap og kompetanse blant dem som arbeider i tjenestene, på temaer som er avgjørende for å hjelpe utsatte barn, unge og familier. Sammen med tjenestene skal vi drive forskning for forbedring, på temaer der ny kunnskap kan bidra til bedre psykisk helse og bedre omsorg for barn og unge. Vi skal spesielt bidra i utviklingen av sammenhengen mellom et velfungerende folkehelsearbeid og kompetente første- og andrelinjetjenester. Vi skal, sammen med andre kunnskapsmiljøer, støtte myndighetenes og tjenesteeieres beslutninger om tjenestenes utforming og innhold. Brukerkompetanse, i form av barnas, de unges og deres familiers erfaringer og synspunkter, skal påvirke utformingen av RBUPs tjenester. RBUP skal aktivt bidra til regional samordning og nasjonal koordinering av alle kunnskaps- og kompetansesentra. Alt faglig arbeid i RBUP skal i størst mulig grad bygge på oppsummert kunnskap, snarere enn enkeltstudier.

Våre målgrupper

Målgruppene er ansatte og ledere i kommunale helse- og omsorgstjenester, spesialisthelsetjenesten, kommunalt barnevern, statlig barnevern og familievern, barnehager, skoler og myndigheter.

«En tjeneste for tjenestene»

RBUP skal styrke kompetanse og kvalitet i alle tjenester i vår region som er relevante for barn og unges psykiske helse, inkludert barnevern. Vi skal også bidra til effektivt folkehelsearbeid på barns hverdagsarenaer. Vi skal legge grunnlaget for en kunnskapsbasert og brukerorientert praksis i tjenestene, og hjelpe tjenestene å oppnå bedre resultater blant barn, unge og familier.

UTFORDRINGSBILDET

Norge er et privilegert land med gode oppvekstvilkår, godt forebyggende arbeid og omfattende omsorgs- og helsetjenester for hele befolkningen. Barn og unges psykiske helse og vern av utsatte barn er likevel den viktigste folkehelseoppgaven i vårt samfunn. Så mange som 15-20 prosent av barn og unge mellom 3 og 18 år har nedsatt funksjon på grunn av psykiske plager som angst, depresjon og atferdsproblemer, og omtrent åtte prosent av barn og unge har så alvorlige problemer at det tilfredsstillende kriteriene til en psykisk lidelse¹.

Noen viktige utfordringer er:

- Barns hverdagsarenaer, som familie, barnehage, skole og fritidsarenaer, kan utgjøre en risikofaktor for noen barn, og påføre dem bekymringsfulle stressbelastninger.
- Omsorgssvikt, vold, mishandling og seksuelt misbruk av barn er vedvarende problemer som krever oppmerksomhet fra myndigheter og tjenester; for å finne og ta i bruk mer effektive metoder for forebygging, identifisering og hjelp.
- Forekomsten av psykiske plager og lidelser i barne- og ungdomsbefolkningen går ikke ned, men symptombilder og årsaksforhold endres.
- Kunnskapsmengden som er relevant for vårt fagfelt øker, men fremdeles begrenser store kunnskapshull muligheten for effektiv forebygging og behandling. Det er utfordrende for travle tjenester å følge med på kunnskapsutviklingen.
- Vi vet fremdeles for lite om tjenestenes resultater og hvor fornøyd de som får hjelp er. Det er trolig store variasjoner i kvalitet og grad av samarbeid mellom kommuner og tjenester.

¹ Folkehelseinstituttet (2015). *Psykisk helse hos barn og unge*. Hentet 23.02.2017, fra <https://www.fhi.no/nettpub/hin/helse-og-sykdom/psykisk-helse-hos-barn-og-unge/>

VIKTIGE MÅL Å NÅ

Trygge oppvekstvilkår, solid forebyggende arbeid og gode tjenester reduserer lidelse, skaper livskvalitet og gjør barn til aktive deltakere i samfunnet. Det ville være effektiv samfunnsøkonomi å nå disse viktige målene for tjenesteutviklingen i Norge:

- Alle lokalsamfunn driver et omfattende og effektivt helsefremmende og forebyggende arbeid overfor familier, barn og unge, ikke minst i barnehager og skoler.
- Alle kommuner driver en godt organisert førstelinjetjeneste som fanger opp og gir effektiv hjelp til familier, barn og unge som trenger særskilt støtte.
- Førstelinjetjenesten etablerer samarbeid med eller henviser til spesialisttjenestene på et tidlig tidspunkt når barn, unge og familier har alvorlige og sammensatte problemer.
- Tjenestene har mer hensiktsmessige og virksomme metoder for utredning, behandling og oppfølging.
- Forbedring av praksis skjer gjennom forsøksvirksomhet som evalueres på pålitelige måter, og virksomme mekanismer på tvers av programpakker identifiseres og tas i bruk.
- Brukermedvirkning vektlegges på en konkret og forpliktende måte, blant annet ved samarbeid med brukerorganisasjoner, aktiv medvirkning i valg av tiltak og gjennom systematisk bruk av tilbakemeldinger.
- Barn og unge med minoritetsbakgrunn og enslige mindreårige asylsøkere møter kultursensitive tjenester.
- Kompetent fagpersonell på alle arenaer og i alle tjenester oppdager tidlig behov hos de aller minste.
- De som har lederansvar, har kompetanse i å arbeide systematisk og kunnskapsbasert med beslutninger om tjenestenes innhold og organisering. Ledere får konkret, forpliktende og omfattende støtte fra fagmiljøer som vårt slik at de makter oppgaven med kontinuerlig kvalitetsutvikling.
- Viktige policy-beslutninger, som ofte påvirker tusener av barn, er godt utredet, og bygger på et eksplisitt kunnskapsgrunnlag.

VÅRE MÅL FOR PERIODEN 2017 – 2020

Vi vil arbeide aktivt for å løse samfunnsoppdraget gjennom:

- Tjenestestøtte (kvalitetsutvikling i tjenestene)
- Kompetanseutvikling i tjenestene
- Forskning for forbedring av tjenestene
- Kommunikasjon og kunnskapsformidling
- Organisasjonsutvikling

På tvers av virksomheten vil vi prioritere:

- Å se de aller minste gjennom forskning, fagutvikling, implementering og opplæring knyttet til sped- og småbarns psykiske helse.
- Å utvikle fellesskapet av kunnskaps- og kompetansesentre.
- Å arbeide etter prinsippene for kunnskapsbasert praksis.

Kunnskapsbasert praksis er å ta faglige avgjørelser basert på systematisk innhentet forskningsbasert kunnskap, klinisk erfaring og brukerens ønsker og behov i en gitt situasjon.

Tjenestestøtte (kvalitetsutvikling i tjenestene)

RBUP skal aktivt søke samarbeid med lokale ledere som arbeider for å forbedre tjenestene og ha kompetanse og kapasitet til å bidra overfor tjenester som er i endring. Arbeidet skal skje på basis av oppsummeringer av det vi vet til nå, og ved gode evalueringer av innhold i og organisering av tjenestene.

Vi vil:

- Etablere en hensiktsmessig struktur for mottak, prioritering og gjennomføring av oppdrag fra tjenestene.
- Bygge kompetanse i forbedringsarbeid sammen med tjenestene.

- Arbeide tettere på tjenestene og på tjenestenes arenaer ved å ta i bruk teknologiske løsninger, delta i nettverk og ved å være i tjenestene over tid.
- Framskaffe, i samarbeid med kommunene, oversikter over lokale og regionale utfordringsbilder for barn og unges psykiske helse.
- Bistå kommunene i å tilpasse, endre og prioritere kommunens samlede tjenestetilbud opp mot et identifisert utfordringsbilde for barn og unges psykiske helse.
- Bistå tjenestene i valg av godt dokumenterte metoder og tiltak, gjennom bedring av vanlig praksis.
- Bistå tjenestene i implementering av ny kunnskap og praksisendring.
- Bistå tjenestene i implementering av nasjonale politiske og faglige føringer.

Tjenestestøtte er å arbeide sammen med tjenestene, ute i tjenestene, ofte på oppdrag fra tjenestene, om tiltak som har kvalitetsforbedring som umiddelbart mål.

Kompetanseutvikling i tjenestene

RBUP skal fortsatt være en sentral tilbyder av utdanninger og kompetansetiltak rettet mot ansatte i de tjenestene som arbeider med barn og unge. Undervisningen skal være kunnskapsbasert, tilpasset tjenestenes forskjellige behov og fremme samhandling mellom profesjoner og etater som arbeider med barn og unge. Den skal bidra til å heve både individuell og kollektiv kompetanse.

Vi vil:

- Kartlegge tjenestenes behov for kompetanseutvikling.
- Samarbeide med tjenestene om å etablere kompetanseutviklingsprogrammer med lokalt eierskap og forankring.
- Gjennomgå og prioritere i utdanningsporteføljen, sammen med de andre kompetansemiljøene.
- Fornye vår nasjonale spesialistutdanning i samarbeid med tjenesteledere.
- Sørge for lett tilgjengelig oversikt over våre kurs- og kompetanseprogrammer.
- Benytte moderne teknologiske løsninger for å sikre at flere tjenester får tilbud om kompetanseutvikling.

Forskning med og for tjenestene

RBUP skal ha en viktig rolle i å produsere forskningsbasert kunnskap for kommunene, spesialisthelsetjenesten og det statlige barnevernet, og samarbeide med brukerne og tjenestene for å identifisere kunnskapsbehov. Forskningen skal være praksisrelevant, og bidra til å forbedre tjenestene.

Vi vil:

- Drive og videreutvikle forskning om hvordan tjenestene kan forbedre organisering, utredning, behandling og oppfølging.
- Prioritere forskning om forebygging, kommunale tjenester og barneverntjenester.
- Lage systematiske oversikter på temaer der det mangler kunnskapsoversikter.
- Arbeide for å bedre vanlig praksis gjennom å identifisere og evaluere kjerneelementer i eksisterende og nye tiltak.
- Drive god intern forskningsstøtte.
- Stimulere forvaltningen og tjenesteeiere til å prioritere forskningsbasert tjenesteutvikling.
- Bidra til regionale, nasjonale og internasjonale forskningsnettverk.

Kommunikasjon og kunnskapsformidling

RBUP skal drive aktiv kunnskapsformidling og gi enkel tilgang til informasjonsressurser for å sikre at alle som arbeider i tjenestene har tilgang til oppsummert og oppdatert kunnskap som er nyttig for egen kompetanse, og som grunnlag for beslutninger. Vi skal sørge for at faglige hovedspørsmål blir debattert, og at media bringer stoff om barn og unges situasjon.

Vi vil:

- Gjøre vår organisasjon til en synlig og foretrukket samarbeidspartner for alle tjenester og myndigheter som jobber med barn og unges psykiske helse.
- Gi tilgang til relevant, oppsummert og oppdatert forskningsbasert informasjon som fag folk trenger for å treffe kunnskapsbaserte beslutninger.

- Drive og videreutvikle digitale løsninger og nettressurser der vi presenter ny kunnskap og gir tilgang til kunnskaps-, forsknings-, opplærings- og undervisningsressurser. Det skal skje som del av den felles digitale strategien for regionsentrene og i samarbeid med andre ressursmiljøer.
- Drive relevante nettverk i samarbeid med tjenestene.
- Være en møteplass gjennom nye og eksisterende faglige fora.
- Stille vår ekspertise til disposisjon for mediene, tydelig snakke barn og unges sak, og bidra til en kunnskapsbasert offentlig debatt.

Organisasjonsutvikling

RBUP skal være en god organisasjon å jobbe i, hvor engasjement, samarbeid og resultater blir vektlagt. Alle ansatte skal kjenne et medansvar for å videreutvikle arbeidsformene tjenestestøtte, utdanning, forskning og formidling. Vi vil håndtere ulike vurderinger av faglige spørsmål og ulike meninger om prioritering med åpenhet og dialog, og vil sikre effektive beslutningsprosesser med høy grad av etterlevelse. RBUP skal ledes med utgangspunkt i en klar og kommunisert forståelse av samfunnsoppdraget, i nært samarbeid med andre kompetansemiljøer. Oppdragsgivere skal oppleve at vi er en tillitvekkende og ønsket samarbeidspartner, som på en god måte forvalter tildelte midler.

Vi vil:

- Videreutvikle et godt integrert fagmiljø der alle tar medansvar.
- Tilpasse virksomheten til ny organisasjonsform.
- Slå oss sammen med RVT Sør og andre regionale kompetansemiljøer som ønsker det, og sammen arbeide fram arbeidsformer og god intern arbeidskultur.
- Etablere strukturer for brukermedvirkning, som sikrer at brukerkunnskap implementeres i kompetansesentrenes virksomhet og i utførelsen av våre aktiviteter og tjenester.
- Arbeide systematisk med rekruttering, lønns- og personalpolitikk og kompetansebygging hos ansatte. RBUP skal legge til rette for at de ansatte skal ha mulighet til faglig fordypning og ajourføring. Tilby personalgoder som skal fremme god helse, bidra til felleskap og et godt arbeidsmiljø.

- Sørge for at det fysiske arbeidsmiljøet er trygt, fremstår som åpent og inviterende, og legger forholdene til rette for økt samarbeid, nye arbeidsmåter og tilstedeværelse.
- Arbeide for at vår infrastruktur leverer stabile tjenester og støtter godt opp om ulike arbeidsformer.
- Sikre at vi gjennom koordinerte aktiviteter, kontinuitet og felles satsinger fremstår som én organisasjon. Arbeide med noen prioriterte utviklingsprosjekter for å nå våre strategiske mål.

BAKGRUNN

Regionsenter for barn og unges psykiske helse i helseregion øst og sør (RBUP) ble etablert i 1998 som det siste av fire slike sentre i Norge. Sammen utgjør RKBU Nord, Midt og Vest og RBUP det største fagmiljøet for barn og unges psykiske helse og barnevern i Norge. Målet har hele tiden vært å bidra til kompetanse- og kvalitetsutvikling i tjenestene. Det er en stor oppgave i øst og sør; vår region består (i 2017) av ti fylker, 172 kommuner og rundt 620 000 barn og unge. Stiftelsen RBUP Øst og Sør rommer i tillegg RVTS Øst, som har egen strategiplan.

RBUP har siden starten levert utdanning, forskning og formidling av høy kvalitet, og på den måten bidratt til økt kompetanse i feltet og bedre behandling av barns psykiske plager og lidelser. RBUPs forskningsvirksomhet har blant annet gitt vesentlige bidrag knyttet til behandling av angst, depresjon og tvangslidelser. Spesialistprogrammet, som kvalifiserer relevante profesjoner for klinisk arbeid med barn, unge og familier, har vært viktig for utviklingen av BUP. Fra 2004 har RBUPs oppdrag vært preget av myndighetenes økte satsing på tjenester i kommunene. Støtte til utvikling av barnevernet har kommet til som en annen hovedoppgave, og gjennom Sped- og småbarnsnettverket har vi i ti år hatt et sterkt tematisk fokus på denne målgruppen.

Vårt samfunnsoppdrag

I forrige strategiperiode tydeliggjorde vi samfunnsoppdraget: å være «en tjeneste for tjenestene». Dette fokuset videreføres i vår strategiske plan for 2017 - 2020, og innebærer både etablering av tjenestestøtte som ny arbeidsform og justert retning på utdannings- og forskningsprogrammene. At slik konkret og direkte støtte til kvalitetsutvikling i kommuner og tjenester skal være en hovedoppgave, er forankret flere steder: i det nye samfunnsoppdraget til kunnskaps- og kompetansesentrene gitt av Helse- og omsorgsdepartementet i 2015², i de årlige tilskuddsbrevene fra Helsedirektoratet og Barne- ungdoms- og familie-direktoratet, og i sluttrapporten fra Kompetanse- og kvalitetsutvalget som utredet kompetansesentrenes fremtid i Norge³. Tjenestestøtte som arbeidsform utvikles sammen med de øvrige regionsentrene for barn og unges psykiske helse og barnevern, og sammen med de andre regionale kompetansemiljøene (RVTS og KoRus). I RBUP skal kliniske

fordypningsprogram utvikles, fornyes og implementeres, og vi skal utvikle og drive en ny modell for Spesialistprogrammet. Også de andre kurs- og utdanningsprogrammene skal evalueres og tilpasses endrede behov. Ingen andre samfunnsaktører prioriterer forskning om bedre tjenester for barn og unge med psykiske problemer, derfor er forskningen ved regionsentrene kritisk viktig for norsk samfunnsutvikling. Vi skal prioritere tjenesteforbedrende forskning i kommunene, spesialisthelsetjenesten og det statlige barnevernet for å oppnå bedre resultater i vanlig praksis.

Det er et mål å opprettholde og forsterke det gode omdømmet RBUP har opparbeidet gjennom snart tyve år.

Barn og unge er Norges viktigste ressurs, og god psykiske helse er avgjørende for barns trivsel, mestring og fremtidsutsikter. Gjennom tjenestestøtte, anvendt forskning, undervisning og formidling arbeider vi for fornyelse og forbedring i tjenester for barn, unge og familier.

**Regionsenter for barn og
unges psykiske helse**

Helseregion Øst og Sør

Regionsenter for barn og
unges psykiske helse
Helseregion Øst og Sør

mail@r-bup.no
Sentralbord: 22 58 60 00

www.r-bup.no

Besøksadresse:
Gullhaugveien 1-3
0484 Oslo

Postadresse:
RBUP Øst og Sør
Postboks 4623 Nydalen
0405 Oslo